

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

DOI: 10.25140/2410-9576-2022-1(24)-23-37

УДК [330.341.1:338.43]338.2

JEL Classification: O31; Q17

Вікторія Маргасова

доктор економічних наук, професор, професор кафедри теоретичної та прикладної економіки, проректор з наукової роботи, Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)

E-mail: viktoriya.margasova@gmail.com.ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-8582-2158>. ResearcherID: [D-3198-2015](https://orcid.org/0000-0001-8582-2158)**Олена Шевцова**

здобувач вищої освіти

Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)

E-mail: sov2000sov2000@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6569-4352>**СТРАТЕГІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ**

Анотація. У процесі обґрунтування перспектив державного регулювання інноваційного розвитку АПК в умовах цифрової трансформації в дослідженні була синтезована сукупність положень, що конкретизують авторські погляди з цих питань, що розкривають особливості поєднання та комбінування інструментів і процесів, спрямованих на активізацію інновацій у галузі. Основним завданням дослідження є розробка стратегії державної підтримки інноваційних технологій розвитку агропромислового комплексу в умовах інформаційної безпеки. Для забезпечення інноваційного розвитку агропромислового комплексу як сфери, що стримує швидкість інноваційних перетворень національної економіки в процесі її цифрової трансформації, необхідно здійснювати державне регулювання, що сприяє активізації інноваційного потенціалу найбільш сприйнятливих і заслуговують адресної підтримки учасники галузі. Організаційні та інституційні параметри такої підтримки визначаються порядком та змістом заходів, які включають розроблений автором механізм державного регулювання інноваційного розвитку екосистеми агропромислового комплексу в контексті цифрової трансформації.

Ключові слова: стратегія; державна підтримка; інноваційні технології розвитку; АПК; інформаційна безпека.

Рис.: 2. Табл.: 2. Бібл.: 11.

Актуальність теми дослідження. Нині аграрний сектор є важливим показником економічного розвитку багатьох країн. Розвиток сільської місцевості значною мірою залежить від діяльності місцевих сільськогосподарських підприємств [1]. Це стосується як розвинених країн, так і країн, що розвиваються. Формування та розвиток екосистеми будь-якого рівня і типу передбачає активацію внутрішніх налаштувань, що запускають режим самоорганізації. Однак досвід ринкових реформ і самі ринкові інститути не мають на увазі відмови від державного регулювання.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Постановка проблеми. Визначаючи необхідність державного регулювання як чинника інноваційного оновлення, фінансово-економічної підтримки та мінімізації ризиків, функціонування екосистеми в різних ситуаціях більшою чи меншою мірою потребує державного втручання. Вплив держави багато в чому визначається соціально-економічною ситуацією в країні, а також залежить від виду економічної діяльності як об'єкта підтримки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні засади державної підтримки інноваційних технологій розвитку агропромислового комплексу висвітлено в наукових працях: П. Саблука [9]; В. Месель-Веселяка [3]; М. Федорова [10]; М. Маліка [8]; Ю. Лупенка [8]; А. Даниленка [6; 7; 8; 9]; М. Гладія [5]; І. Кириленка [2] та ін.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Дослідження постулатів стратегії державної підтримки інноваційних технологій розвитку агропромислового комплексу є достатньо глибоко вивчено вченими. Збільшення наукових знань у галузі управління інноваціями відбувається швидкими темпами. Багато в чому це пов'язано з тим, що кожне нове дослідження починається з уточнення термінології, і насамперед з визначення інновації як базової категорії. Величезна кількість розробок, які привели до появи нових визначень, створюють міцну, але не суперечливу категоріальну «основу». Однак необхідно уточнити, яка з характеристик інновацій має особливе значення для стратегії державної підтримки інноваційних технологій розвитку агропромислового комплексу в умовах інформаційної безпеки.

Постановка завдання. Головним завданням дослідження є розробка основних постулатів стратегії державної підтримки інноваційних технологій розвитку агропромислового комплексу в умовах інформаційної безпеки.

Викладення основного матеріалу. Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2022 року створення організаційно-економічних умов для ефективного, соціально спрямованого розвитку аграрного сектору економіки, стабільного забезпечення промисловості сільськогосподарською сировиною, а населення – високоякісною та безпечною вітчизняною сільськогосподарською продукцією, збільшення обсягів виробництва продукції з високою доданою вартістю, посилення присутності України на світовому ринку сільськогосподарської продукції та продовольства ¹.

¹ Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1437-2015-%D1%80?v=617d3c0773158#Text>.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Служби поширення знань часто страждають від невиходу на роботу – проблема, пов'язана з труднощами контролю за великою кількістю співробітників, розкиданих по всій країні [1]. Вирішення цієї проблеми управління особливо складне, якщо громади не беруть участь у оцінюванні постачальників послуг із поширення знань. Проблеми управління інноваційних технологій в агропромисловому комплексі (АІТ) представлено в табл. 1.

Таблиця 1

**Проблеми управління інноваційних технологій
в агропромисловому комплексі України**

<i>Функція уряду</i>	<i>Приклад</i>	<i>Проблеми управління</i>
1	2	3
Розробка політики		
Формулювання політики та стратегій	Пріоритети та стратегії для АІТ	Нарощування потенціалу для аналізу інноваційної політики та визначення пріоритетів. Забезпечення участі та використання фактичних даних. Подолання ідеологічних дебатів про оскаржувані технології
Здійснення політики		
Усунення ринкових збоїв в АІТ	Державні сільськогосподарські дослідження (з акцентом на невиключні технології). Фінансовані державою послуги з поширення знань у галузі сільського господарства для дрібних фермерів	Утримання висококваліфікованих дослідників у національних дослідницьких організаціях. Запобігання прогулів персоналу та захоплення еліти в службах поширення знань. Забезпечення врахування гендерних аспектів у дослідженнях, поширенні знань та освіті
Інвестування в інфраструктуру	Великомасштабні іригаційні системи	Уникнення політичного втручання в державні закупівлі та корупції. Запобігання розкраданню коштів
Надання субсидій на ресурси, що сприяють впровадженню нових технологій	Цінові субсидії на сільськогосподарські ресурси або Програми цільових ваучерів на ресурси	Більші фермери отримують переваги. Політично мотивоване переслідування. Витоку субсидованих добрив на відкритий ринок

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Закінчення табл. 1

1	2	3
Прийняття нормативних актів для усунення зовнішніх факторів у технологіях	Регламент з біобезпеки, безпеки харчових продуктів, пестицидів, ветеринарних препаратів та сертифікації насіння	Знаходження балансу між надмірним і недостатнім регулюванням. Зниження нормативних витрат. Сприяння раціональному здійсненню

Джерело: розроблено авторами.

В умовах цифрової трансформації інноваційний нігілізм, що виявляється в агропромисловому комплексі, є серйозною проблемою, яка може призвести до втрати продовольчої безпеки в нашій країні, що зумовлює необхідність розробки та впровадження ефективних методів державного регулювання інноваційного розвитку агропромислового комплексу, спрямованих на активізацію і підвищення його інноваційний потенціал.

Важливим напрямом модернізації інноваційної інфраструктури АПК України має стати посилення керуючого й координуючого впливу з боку державних інститутів влади як на державному, так і на регіональному рівні, при активному партнерстві з власниками бізнесу. Вирішення цієї проблеми відбувається в умовах обмеженості фінансових ресурсів. Тому на перший план виходить проблема визначення пріоритетів фінансування розвитку наукової інноваційної інфраструктури регіонального АПК на основі встановлення причинно-наслідкової залежності між зміною показників реального сектору економіки та обсягами фінансування науково-освітньої та інноваційної діяльності [5].

Як залежні змінні взято параметри функціонування регіонального АПК – обсяг валової продукції АПК, врожайність зернових культур, виробництво молока на одну корову, на зміну яких впливають різні фактори. Значну роль у цьому процесі відіграють параметри здійснення інноваційної діяльності. Розрахунки з використанням методів кореляційно-регресійного аналізу були проведені на прикладі агропромислового комплексу за 2012-2021 рр. (рис. 1).

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

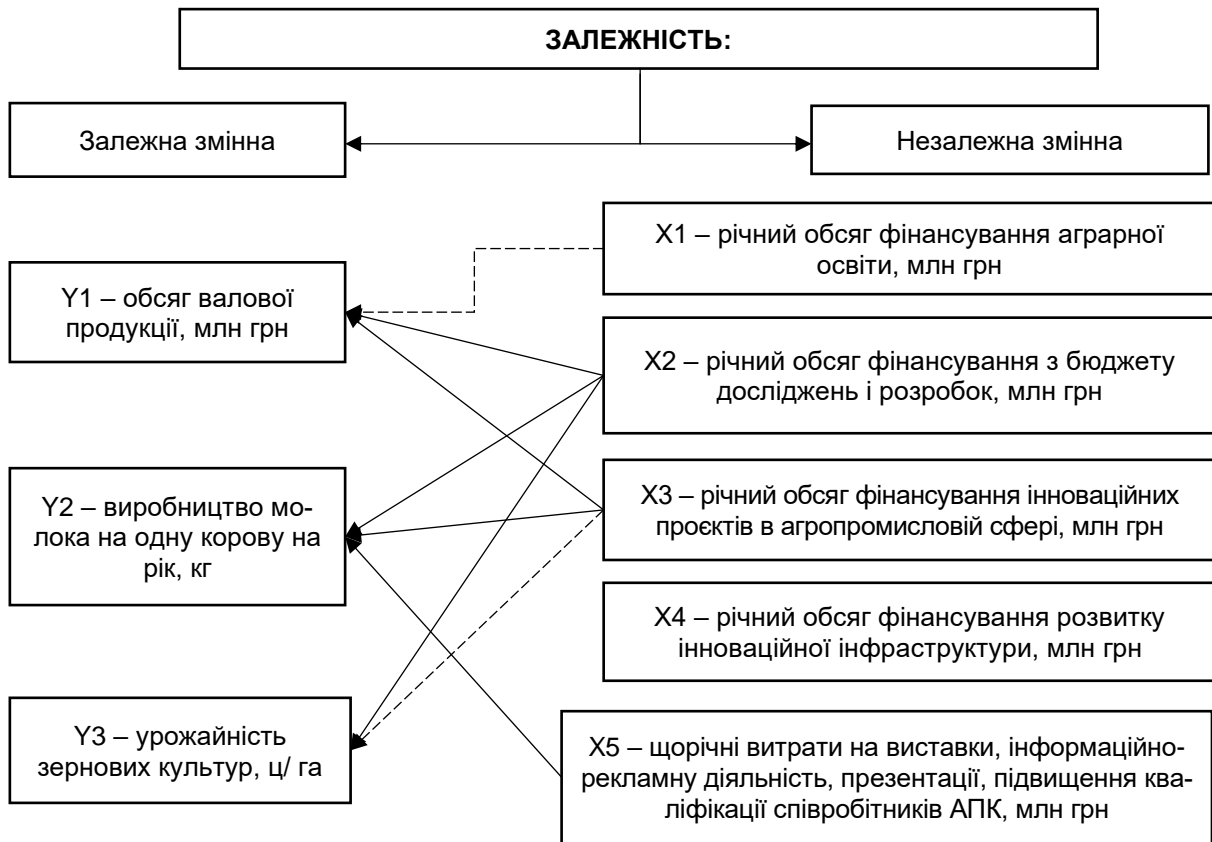

Рис. 1. Модель оцінки взаємозв'язку між параметрами та стимулюванням інноваційного розвитку АПК
 Джерело: розроблено авторами.

Розраховані коефіцієнти множинної кореляції свідчать про те, що зв'язок між факторами, включеними в модель, оцінюється як тісний зв'язок. Судячи зі значення коефіцієнта детермінації, коливання незалежних факторів пояснює зміну обсягів валової продукції АПК України в 58,7 % випадків, ефективності молочного скотарства – у 52,3 % випадків, а врожайності зернових – у 62,3 % випадків.

Отримані економіко-статистичні моделі забезпечують об'єктивну кількісну базу для обґрунтування вибору пріоритетних напрямів фінансування модернізації та розвитку інноваційного кластера. Був проведений порівняльний аналіз отриманих залежностей за ідентичними незалежними факторами. Для цього побудовано матрицю коефіцієнтів регресії *bi* (табл. 2).

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Таблиця 2

Матриця диференціації пріоритетів фінансування інноваційного технологічного розвитку АПК

Залежні фактори	Незалежні фактори				
	X1	Пріоритетна група		X4	X5
		X2	X3	-	
Y1	-1,6	16,4	7,3	-	-
Y2	-	97,5	0,69	-	1,9
Y3	-	2,8	-	-	-3,9

Джерело: розроблено авторами на основі даних Держкомстату України.

У моделі інноваційного технологічного розвитку АПК для його стимулювання пропонується ефективно використання мультиплікативних механізмів, що здійснюють ряд упорядкованих за послідовністю практичних дій. Діяльність першого механізму спрямована на проведення перетворень у законодавчій, адміністративній та фінансовій сферах кластера, адаптацію до змін соціальних та економічних умов дослідницького середовища, анімацію позитивних ефектів в освіті. Призначення другого механізму полягає в контролі або блокуванні небажаних, негативних проявів реакцій системи освіти незалежно від того, якими причинами, об'єктивними чи суб'єктивними, вони викликані.

Розроблені мережеві моделі реалізації програми розвитку інноваційно-освітнього кластера здатні за необхідності до трансформації в мережеві плани регіонального управління АПК та визначення горизонтів прогнозування з уточненням часових характеристик виконання етапів. Модернізована економіко-математична модель дасть змогу оптимізувати за умови практичної реалізації другого мультиплікативного механізму частку коштів у фінансуванні інноваційних проєктів у регіональному АПК при розвитку державно-приватного партнерства.

В АПК інновації є результатом застосування наукових досягнень у господарській практиці, що проявляються у вигляді виведення нових сортів рослин, порід і видів тварин і багато чого іншого, що дозволяють підвищити ефективність агропромислового виробництва. Важливість і значущість інновацій дозволили дослідникам поставити питання про доцільність заходів, пов'язаних із застосуванням інновацій, які мають довгострокову спрямованість – інноваційний розвиток [11].

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Способом забезпечення інноваційного розвитку в умовах формування цифрової економіки як нового інституційного середовища є цифрова трансформація. Цифрова трансформація – це зусилля економічних агентів, спрямовані на забезпечення ефективного використання інформаційних і телекомунікаційних технологій, що відповідають вимогам нових інституційних умов. Інтенсивність і успіх цифрової трансформації забезпечили інноваційну сприйнятливість учасників і їхню здатність впроваджувати в усіх сферах свого життя цифрові технології.

Дослідження показало, що для забезпечення високої швидкості та інтенсивності інноваційного розвитку в умовах цифрової трансформації необхідно здійснювати ефективне державне регулювання, особливо в галузях, що традиційно характеризуються консерватизмом і технологічною відсталістю.

У процесі дослідження були сформульовані стратегічні концептуальні положення, що розкривають необхідність, зміст та особливості державного регулювання інноваційного розвитку екосистеми агропромислового комплексу в умовах цифрової трансформації:

1. Причинами, що перешкоджають інноваційному розвитку екосистеми агропромислового комплексу, є галузеві диспропорції, які проявляються у значному відставанні сільського господарства від інших галузей агропромислового комплексу, на тлі низького технологічного рівня; територіальні диспропорції в інноваційному розвитку екосистеми агропромислового комплексу, які не настільки виражені, як структурні галузеві диспропорції, але мають місце бути; незначна питома вага інноваційних процесів, що припадають на Агропромисловий комплекс як структурний компонент національної соціально-економічної системи.

2. Інноваційний розвиток екосистем АПК забезпечується в результаті взаємодії декількох груп учасників: елементів екосистеми, що безпосередньо беруть участь у виробництві інновацій (споживачі інноваційної продукції з-поміж підприємств і організацій різних сфер агропромислового комплексу, аутсорсери, страхові компанії і т. ін.); елементи екосистеми, що регулюють виробничі, фінансові та маркетингові відносини, що супроводжують Виробництво та поширення інновацій (органи виконавчої влади, а саме департаменти аграрної політики, департаменти цифрового та інноваційного розвитку; податкові,

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

митні та інші органи влади); елементи екосистеми, які спонтанно впливають на неї. Результатом ефективної взаємодії цих елементів є формування більш досконалої системи.

3. Сукупність правил та орієнтирів, що визначають зміст взаємодії між елементами екосистеми агропромислового комплексу, спрямованого на забезпечення його інноваційного розвитку, є актуальною стратегією. У progress research нами були виділені Стратегія інноваційного розвитку, інноваційно орієнтована й системно орієнтована стратегія.

4. Для реалізації Стратегії інноваційного розвитку агропромислового комплексу було запропоновано використовувати комплекс заходів щодо стимулювання інновацій:

1) інституційно значущі заходи – заходи з проведення пошукових НДДКР, просування технологій і впровадження інновацій у практику реального агробізнесу;

2) заходи щодо створення сприятливого інноваційного середовища для агропромислового виробництва;

3) розвиток культури впровадження інновацій та їх використання. Ці інструменти являють собою широкий спектр можливих рішень, різні комбінації яких дозволяють досягти бажаного результату – інноваційного розвитку економічної системи аграрного сектору як найважливішої підсистеми національної економіки.

Із численних досліджень національних інноваційних систем випливає такий висновок: якщо держава не підтримує попит на інновації, обмежує або не в змозі забезпечити повний доступ до додаткових знань і навичок, а також не в змозі адекватно фінансувати розробку інноваційних проектів, то національна інноваційна система в цьому випадку стає слабкою і не може генерувати необхідні зусилля для проривного розвитку в напрямку нового технологічного укладу.

Для реалізації потенціалу агропромислового комплексу повинна бути розроблена галузева політика інноваційного розвитку, спрямована на генерування необхідного обсягу інвестицій для розвитку базових знань, сприяє захисту інновацій шляхом впровадження законодавства про права інтелектуальної власності, що дозволяє виявляти й усунути системні проблеми, що перешкоджають інноваційному розвитку екосистеми агропромислового комплексу.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

5. Державне регулювання сільського господарства та інших секторів агропромислового комплексу в контексті забезпечення його інноваційного розвитку має здійснюватися відповідно до пріоритетних напрямів активізації інноваційної діяльності:

- економіка, організація та управління агропромисловим виробництвом (інтенсифікація використання ресурсів, збагачення компетенцій, використання наскрізних-кінцевих технологій, що відповідають поточному списку);

- виробництво продукції рослинництва (інтенсифікація використання біотехнологій, подолання процесів деградації і руйнування природного середовища, екологізація виробництва);

- механізація, електрифікація та автоматизація агропромислового виробництва (мобільні енергоресурси підвищеної потужності, ERP, GPS тощо);

- переробні галузі промисловості, агропромисловий комплекс (вирішення проблеми продовольчої безпеки, підвищення доступності якісних продуктів харчування);

- виробництво продукції тваринництва (інтенсифікація використання біологічного блоку інновацій, поліпшення генетичного потенціалу, використання модифікованих кормових ресурсів, розробка ресурсозбеігаючих технологій).

6. Безсистемний характер заходів державної підтримки щодо впровадження інноваційного потенціалу організацій АПК призвів до того, що те, що потрібно охопити, а саме цифровізацію АПК, залишено без належної уваги. У зв'язку з цим державне регулювання інноваційного розвитку екосистем АПК пропонується здійснювати з урахуванням динаміки показників розвитку національних агропромислових секторів, їх порівняння зі значеннями, отриманими в інших країнах, і в напрямку забезпечення тотального використання інструментів цифровізації, що відповідають вимогам умов цифрових перетворень.

Із розвитком теоретичних і практичних уявлень про зміст інноваційної діяльності розширилося уявлення про можливі інструменти стимулювання інноваційного розвитку. Під час дослідження, проведеного на прикладі екосистеми агропромислового комплексу, була обґрунтована необхідність використання трьох груп інструментів, диференційованих залежно від стратегічних цілей інноваційного розвитку цієї (або іншої) екосистеми.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Стратегічними цілями інноваційного розвитку екосистем (включаючи екосистему агропромислового комплексу) було виділено: створення інновацій; формування цифрових компетенцій; зростання інноваційних можливостей, забезпечення взаємодоповнюваності; зростання попиту на інновації; вдосконалення структури. Зазначений перелік стратегічних цілей був сформований з урахуванням їхньої особливої значущості в контексті цифрової трансформації.

Таким чином, досягнення стратегічної мети – формування цифрових компетенцій у контексті цифрової трансформації не викликає сумнівів. У сучасному агропромисловому виробництві технології штучного інтелекту вже знайшли широке застосування, представлені сільськогосподарськими роботами, моніторингом врожаю і ґрунту, прогностичним аналізом, нейронними датчиками й системами стеження за тваринами. Крім технологій штучного інтелекту, значний інтерес становить Інтернет речей, який стосовно екосистеми агропромислового комплексу може надати неоціненну інтелектуальну підтримку в управлінні сільськогосподарськими технологіями, точному землеробстві, агрономії, у створенні розумних виробництв. Ці та інші технології в агропромисловому комплексі відкривають дивовижні перспективи для розвитку галузі.

У процесі обґрунтування перспектив державного регулювання інноваційного розвитку АПК в умовах цифрової трансформації в дослідженні була синтезована сукупність положень, що конкретизують авторські погляди з цих питань, що розкривають особливості поєднання і комбінування інструментів і процесів, спрямованих на активізацію інновацій в галузі. Стратегія державної підтримки інноваційних технологій розвитку агропромислового комплексу в умовах інформаційної безпеки представлено на рис. 2.

Відповідно до позиціювання агропромислового комплексу як екосистеми, у стратегічній перспективі інноваційний розвиток АПК можливий у таких основних сферах: створення інновацій, формування цифрових компетенцій, зростання інноваційних можливостей, забезпечення взаємодоповнюваності, рамки зростання.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Напрями інноваційного розвитку АПК		
Продуктові	Виробничі	Організаційно-управлінські
Способи вирощування нових (удосконалених, модифікованих) сортів рослин. Технології розведення продуктивніших та економічно ефективніших порід тварин. Технології вирощування екологічно безпечної продукції	Нові технології обробітку ґрунту. Нові індустріальні технології у тваринництві, науково обґрунтовані системи землеробства і тваринництва. Нові методи застосування добрив та засобів захисту рослин. Нові ресурсозберігаючі технології в АПК	Розвиток кооперації і формування інтегрованих структур в АПК. Нові форми технічного обслуговування і забезпечення ресурсами АПК. Нові форми організації і мотивації праці. Створення інноваційно-консультативних систем у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності
Основні наслідки впровадження технологій в АПК		
Науковий потенціал	Попит на вчених і фахівців нових професій, що виникають на стику різних наукових галузей, поширення знань, розвиток і створення нових дослідницьких і дослідно-конструкторських центрів і лабораторій	
Трудовий потенціал	Зменшення чисельності зайнятих – зникнення певних професій, таких як механік, дояр і т. ін. Прекарізація праці низькокваліфікованого персоналу зростаючі вимоги до компетенції співробітників використання різних форм інтелектуальної освіти співробітники, добре володіють навичками ІКТ поліпшення умов праці зростання продуктивності праці	
Технічне оснащення	Автоматизація та інтелектуалізація технологічних процесів гарне технічне оснащення не тільки для окремих операцій, але і для всіх технологічних циклів	
Навколишнє середовище та екологічні потенціали	Економія ресурсів менший вплив (механічне, хімічне і т. д.) на навколишнє середовище менший простір, необхідний для господарської діяльності збереження популяції тварин і рослин	
Розвиток інфраструктури	Поява розумних інфраструктур виробництва та соціальної сфери, розумних поселень	
Інформаційно-комунікаційний потенціал	Створення єдиної мережі інформаційної підтримки управління розвиток різних форм мережевої взаємодії підвищення інформаційної грамотності населення зростання загроз інформаційній безпеці	
Соціальний потенціал	Задоволення потреб населення вирішення проблеми голоду поліпшення якості життя	

Рис. 2. Стратегія державної підтримки інноваційних технологій розвитку агропромислового комплексу в умовах інформаційної безпеки

Джерело: розроблено авторами.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Висновки та пропозиції. Аграрний сектор завжди відігравав вирішальну роль в українській економіці, але за останні роки він став однією з найважливіших її галузей, генеруючи найвищий експортний дохід (залишаючись попереду металургії). Якщо такі темпи зростання збережуться, то прогнози про те, що Україна зможе виробляти 100 млн тонн зернових у середньостроковій перспективі до десяти років, замість нинішніх 75 млн тонн, ймовірно, виправдаються.

Повномасштабна реалізація ринкової реформи у 2024 році дасть змогу вперше в історії України торгувати землею сільськогосподарського призначення, що з часом має призвести до більшої інтенсифікації виробництва та розвитку галузей, які потребують довгострокових інвестицій – передусім плодівництво та тваринництво. Однак це буде довгостроковий процес і вимагатиме створення нової інфраструктури, наприклад, для зберігання сільськогосподарської продукції. Однак не схоже, що в найближчому майбутньому відбудеться радикальний перегляд нинішньої моделі сільського господарства; зернові та олійні культури, які потребують порівняно менших затрат, залишатимуться домінуючими.

Чи призведе аграрна реформа до притоку іноземного капіталу в країну, однозначно сказати важко. Проте здається, що якщо це так, то лише незначною мірою. Іноземці не можуть купувати рілля, і через сильний соціальний опір ця ситуація навряд чи зміниться в найближчому майбутньому. Іноземні інвестори присутні в аграрному секторі, але їхня частка не збільшується, головним чином через незмінно несприятливі інвестиційні обставини. З цієї ж причини сумнівним можна вважати збільшення інвестицій у переробну промисловість. Це також стосується внутрішнього капіталу, орієнтованого на максимізацію прибутку з мінімальними фінансовими вкладеннями. Теоретично, держава могла б проводити політику стимулювання такого роду інвестицій, але з різних причин не робить цього. Крім того, Україна надто бідна, щоб підтримувати такі підприємства в більших масштабах за допомогою субсидій чи інших подібних інструментів.

До процесу інноваційного розвитку АПК в умовах інформаційної безпеки сільськогосподарського виробництва необхідно підходити системно, комплексно, враховувати специфічні особливості кожної його галузі, якнайповніше використовуючи чинники інвестиційного й не

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

інвестиційного характеру. Основну увагу треба сконцентрувати на якості ресурсів, підвищенні ефективності їх використання, як найповнішому використанні галузевих і внутрішньогосподарських резервів, повсюдному запровадженні комерційного господарського розрахунку, інтенсивних ресурсощадних технологій, оптимального рівня спеціалізації і концентрації виробництва.

Список використаних джерел

1. Ільчук О. М. Державна підтримка сільського господарства в Україні / О. М. Ільчук // Економіка АПК. – 2019. – № 2. – С. 93.
2. Кириленко І. Г. Інституційні проблеми формування інфраструктури внутрішнього аграрного ринку / І. Г. Кириленко, Р. М. Шмідт // Економіка АПК. – 2009. – № 8. – С. 3-11.
3. Месель-Веселяк В. Я. Організаційно-економічні умови розвитку аграрного виробництва в Україні / В. Я. Месель-Веселяк // Економіка АПК. – 2010. – № 9. – С. 3-12.
4. Панченко О. Фінансове забезпечення стратегії інноваційного розвитку підприємств агропромислового комплексу / О. Панченко // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2018. – № 4(16). – С. 106-113.
5. Підтримка аграріїв [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://minagro.gov.ua/uk/support_apk.
6. Про державну підтримку сільського господарства України [Електронний ресурс]: Закон України від 24.06.2004 № 1877-IV. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15>.
7. Проект Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2021 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/apk?nid=24198>.
8. Результати і проблеми реформування сільського господарства України / Ю. О. Лупенко, П. Т. Саблук, В. Я. Месель-Веселяк, М. М. Федоров // Економіка АПК. – 2014. – № 7. – С. 26-38.
9. Саблук П. Т. Національна доктрина реформування та розвитку агропродовольчого комплексу України: (проект) / П. Т. Саблук, В. Я. Месель-Веселяк, М. Й. Малік // Економіка АПК. – 2011. – № 4. – С. 3-6.
10. Стратегічні напрями розвитку аграрного сектору економіки України / В. Я. Месель-Веселяк, М. М. Федоров // Економіка АПК. – 2016. – № 6 – С. 37.
11. Стратегічні напрями розвитку агропромислового комплексу України / ред.: П. Т. Саблук, В. Я. Месель-Веселяк; Ін-т аграр. економіки УААН. – К., 2002. – 59 с.

References

1. Ilchuk, O.M. (2019). Derzhavna pidtrymka silskoho hospodarstva v Ukraini [State support of agriculture in Ukraine]. *Ekonomika APK – Economics of agriculture*, (2), 93.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

2. Kyrylenko, I.H., Shmidt, R.M. (2009). Instytutsiini problemy formuvannia infrastruktury vnutrishnoho ahrarynoho rynku [Institutional problems of the formation of the infrastructure of the domestic agricultural market]. *Ekonomika APK – Economics of agriculture*, (8), 3-11.

3. Mesel-Veseliak, V.Ia. (2010). Orhanizatsiino-ekonomichni umovy rozvytku ahrarynoho vyrobnytstva v Ukraini [Organizational and economic conditions of development of agricultural production in Ukraine]. *Ekonomika APK – Economics of agriculture*, (9), 3-12.

4. Panchenko, O. (2018). Finansove zabezpechennia stratehii innovatsiinoho rozvytku pidpriemstv ahropromyslovoho kompleksu [Financial support of the strategy of innovative development of enterprises of the agro-industrial complex]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia – Problems and prospects of economics and management*, (4(16)), 106-113.

5. Pidtrymka ahraryiv [Support of farmers]. http://minagro.gov.ua/uk/support_apk.

6. Pro derzhavnu pidtrymku silskoho hospodarstva Ukrainy [On State Support for Agriculture in Ukraine], Law of Ukraine on June 24, 2004 № 1877-IV. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15>.

7. Proekt Derzhavnoi tsilovoi prohramy rozvytku ahrarynoho sektoru ekonomiky na period do 2021 roku [The draft of the State target program for the development of the agrarian sector of the economy for the period until 2021]. <http://minagro.gov.ua/apk?nid=24198>.

8. Lupenko, Yu.O., Sabluk, P.T., Mesel-Veseliak, V.Ya., & Fedorov, M.M. (2014). Rezultaty i problemy reformuvannia silskoho hospodarstva Ukrainy [Results and problems of reforming the agricultural economy of Ukraine]. *Ekonomika APK – Economics of agriculture*, (7), 26-38.

9. Sabluk, P.T., Mesel-Veseliak, V.Ya., & Malik, M.Y. (2011). Natsionalna doktryna reformuvannia ta rozvytku ahroprodovolchoho kompleksu Ukrainy: (proekt) [National doctrine of reform and development of the agricultural complex of Ukraine: (project)]. *Ekonomika APK – Economics of agriculture*, (4), 3-6.

10. Mesel-Veseliak, V.Ia., & Fedorov, M.M. (2016). Stratehichni napriamy rozvytku ahrarynoho sektoru ekonomiky Ukrainy [Strategic directions of development of the agrarian sector of the economy of Ukraine]. *Ekonomika APK – Economics of agriculture*, (6), 37.

11. Sabluk, P.T., & Mesel-Veseliak, V.Ya. (2002). Stratehichni napriamy rozvytku ahropromyslovoho kompleksu Ukrainy [Strategic directions of the development of the agro-industrial complex of Ukraine]. In-t ahrary. ekonomiky UAAN.

Отримано 20.04.2022

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

UDC [330.341.1:338.43]338.2

JEL Classification: O31; Q17

Viktoriiia Marhasova

Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department
of Theoretical and Applied Economics Vice-Rector for Scientific Work
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: viktoriya.margasova@gmail.com.**ORCID:** <http://orcid.org/0000-0001-8582-2158>. **ResearcherID:** [D-3198-2015](https://orcid.org/0000-0002-6569-4352)**Olena Shevtsova**

student of higher education

Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: sov2000sov2000@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0002-6569-4352>**STRATEGY OF STATE SUPPORT FOR INNOVATIVE
TECHNOLOGIES FOR THE DEVELOPMENT
OF THE AGRO-INDUSTRIAL COMPLEX IN THE CONTEXT
OF INFORMATION SECURITY**

Abstract. *In the course of substantiating the prospects for state regulation of innovative development of the agro-industrial complex in the context of digital transformation, the study synthesized a set of provisions that specify the author's views on these issues, revealing the features of combining and combining tools and processes aimed at activating innovations in the industry. The main objective of the study is to develop a strategy for state support of innovative technologies for the development of the agro-industrial complex in the context of Information Security. To ensure the innovative development of the agro-industrial complex as a sphere that hinders the speed of innovative transformations of the national economy in the process of its digital transformation, it is necessary to implement state regulation, which contributes to the activation of the innovative potential of the most receptive and deserving targeted support for industry participants. Organizational and institutional parameters of such support are determined by the order and content of measures that include the mechanism of state regulation of innovative development of the agro-industrial complex ecosystem developed by the author in the context of digital transformation.*

Keywords: *strategy; state support; innovative development technologies; agro-industrial complex; information security.*

Fig.: 2. Table: 2. References: 11.

Бібліографічний опис для цитування:

Маргасова В., Шевцова О. Стратегія державної підтримки інноваційних технологій розвитку агропромислового комплексу в умовах інформаційної безпеки. *Науковий вісник Полісся*. 2022. № 1(24). С. 23-37.